

τοῦ καταλύματος τῆς Μαρίας καὶ ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὴν γράφω) δύνασθαι σήμερον διεξημευθεῖσαι πᾶσαν ἱερογλυφικὴν γραφὴν ἀλάνθαστως, καὶ οὕτως ἀνέγνω

— Τώρα, κύριέ μου, εἶπεν αὐτῇ, ἀφοῦ ἐσκέφθῃ μικρὸν, θέλω ὑπάγει μόνῃ μου νὰ δώσω τὴν ἀπάντησίν μου εἰς τὸν Κ^{ον} Φίλιππον. Ἡ δὲν νομίζετε τῶντι ὅτι θέλω κάμει καλὰ νὰ δεχθῶ τὴν προστασίαν τὴν ὁποίαν με προτείνει ἄνθρωπος ἔχων τοσοῦτον εὐγενῆ καρδίαν;

Ἡ Μαργαρίτα ὑπῆγε νὰ εἰπῇ εἰς τὸν Φίλιππον νὰ προσέλθῃ.

— Κύριέ μου, τὸν εἶπεν ὁ Κυβιέρος, ἰδοὺ ἡ ἀρξ-βωνιαστικὴ σας. Ὁ Φίλιππος δὲν ἔδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα ἐπλήρουν τὰ βλέφαρά του, καὶ τοὺς εὐφροσύνους ὀλολυγμούς, οἵτινες ἐπῆζον τὸ στήθος του.

Μετὰ τρεῖς δὲ μῆνας, ὁ γάμος ἐπανυγυρίσθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κυβιέρου. Καὶ σήμερον ὁ Φίλιππος εἶναι εἰς τῶν ὀνομαστοτέρων καὶ πλουσιωτέρων τῆς Γαλλίας τυπογράφων. Ἡ Μαρία τὸν συνέδραμε πολὺ εἰς τοὺς εὐγενεῖς ἀγῶνας τοὺς ὁποῖους κατέβαλε πρὸς ἀπόκτησιν τῆς περιουσίας ἐκείνης. Εἰς δὲ τὴν αἰθουσαν τῆς γυναικὸς αὐτῆς ὑπάρχει λιθίνη τοῦ Κυβιέρου προτομὴ καὶ ἀνθοδέσμη μαραμμένη. Εἶναι ἄρᾳ γε ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν, ὅτι οὐδέποτε κυττάζει ἄνευ ζωηρᾶς συγκινήσεως τὴν προτομὴν ἐκείνην καὶ τὴν ἀνθοδέσμη;

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

ΠΕΡΙ ΟΒΕΛΙΣΚΟΥ ΚΑΙ ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΩΝ.

(*Ἰδε Φιλολ. 25.)

Ἀμφιβάλλομεν ἂν μετὰ τὰ προεκτεθέντα περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Πελαγονικῶν χειρογράφων, μένωσι πολλοὶ ἀναγινώσται ἔχοντες βοηθείας ἀνάγκην ὅπως ἐκτιμήσωσι καὶ τὰ περὶ ἐξηγήσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Αἰγυπτιακοῦ Ὁβελίσκου ἐν τῷ ἀριθμῷ τῆς 20 Ἰανουαρίου 1851 τοῦ Τηλεγράφου τοῦ Βοσπόρου δημοσιευόμενα καὶ φοβούμεθα μὴ φανῶμεν οὐ μόνον περιττολογοῦντες, ἀλλὰ καὶ ἀξιόμεμπτοι προσέτι καθ' ὃ ἐνδιατρίβοντες εἰς τὰ περὶ ὧν δὲν ὑπάρχει ὁ ἀμφιβάλλων. Καὶ ὅμως ἅπαξ προσαγαγόντες τὸ ποτήριον εἰς τὰ χεῖλη, θὰ τὸ πίωμεν μέχρι τῆς ἐσχάτης ἰλῦος του.

Κατὰ τὴν διατριβὴν ἣν ἐδέχθη νὰ καταχωρήσῃ ὁ Τηλέγραφος, ὁ πανευδαίμων θνητὸς εἰς οὗ τὰς χεῖρας, κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν, περιῆλθον τόσα τεράστια χειρόγραφα, ὧν ἐν καὶ μόνον ἤρκει ὅπως δοξάσῃ τὸν αἰῶνα ἐν ᾧ εὗρέθη καὶ τὸ ἔθνος παρ' ᾧ διατηρεῖται, ὧν ἕκαστον εἶναι μυριοβίβλου βιβλιοθήκης ἀντάξιον, αὐτὸς κέκτεται καὶ, οὐχὶ ἐν, ἀλλὰ ἐπὶ διάφορα ἀρχαῖα συγγράμματα, περὶ ἱερογλυφικῶν πραγματούμενα. Ταῦτα πάντα ἐξεοτήθισεν ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῶν ἐπὶ δεκαετίαν ὀλίγη, καὶ ἐγένετο κύριοχος τῆς τῶν ἱερογλυφικῶν γνώσεως, ὥστε καὶ ἄνευ τούτων (τῶν χειρο-

γράφω) δύνασθαι σήμερον διεξημευθεῖσαι πᾶσαν ἱερογλυφικὴν γραφὴν ἀλάνθαστως, καὶ οὕτως ἀνέγνω τὸν Ὁβελίσκον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλάνθαστως καὶ χωρὶς οὐδεμιᾶς ἀπορίας, ἥ, ἂν τῷ μὲν ἀπορία ἀκόμη, αὐτὴ μόνον εἶναι ποῦ κρυβήσονται τοῦ λοιποῦ οἱ ματαιόσχολοι τῆς Δύσεως ἄνδρες, οἱ Σαρπολίονοι, καὶ οἱ Ῥοσελῖνοι, καὶ οἱ Σεϋφγάρθοι, καὶ οἱ Λέτροτες διότι οὔτε τις δύναται εἰπεῖν ἡμῖν τῶρα ὅτι οἱ κόποι αὐτῶν καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτῶν οὐκ ἀπώλοντο ἐν τῇ ματαιοπορίᾳ αὐτῶν, οὔτε ὁ τῆς Ῥοσεῖτης μέλας λίθος, οὐδὲ ὁ Φλαμίνιος ὀβελίσκος δύναται θεωρηθῆναι ὡς βάσις, καὶ τοῦ Ἑρμαπίωνος ἡ μετάφρασις εἶναι πλάνη.

Μὴ νομίσῃ δὲ τις ὅτι ἡ ἐκστήθις τῶν ῥηθέντων χειρογράφων ἦτον κατόρθωμα εὐκολον καὶ πάσῃ διανοίᾳ ἐφικτόν. Δὲν γνωρίζομεν μὲν τὸν ὄγκον αὐτῶν, βιαζόμεθα ὅμως νὰ πιστεύσωμεν ὅτι, ἂν ὁ Ἀριανὸς σύγκειται ἐκ τρισέκοντα τόμων, ταῦτα πρέπει νὰ σύγκεινται τοῦλάχιστον ἐκ τρισχιλίων. Ἰδοὺ διατί: Ἡ μέθοδος τοῦ ἀναγινώσκειν τὰ ἱερογλυφικά δὲν εἶναι ὁποῖαν τὴν λέγουσι τῶν ἀνδρῶν τῆς Δύσεως τὰ ἄρρητα ῥήματα, ἀλλ' ἐντελὴς ἄλλη: Τὰ σημεῖα δὲν εἶναι φωνητικά, ὡς τὰ ἡμέτερα γράμματα, ἢ ἰδεογραφικά, ὧν δηλαδὴ ἕκαστον ἐμφαίνει ἐν πρᾶγμα ἡ μίαν ἰδέαν, ἀλλ', ἂν ἡ λέξις μᾶς ἐπιτρέπεται, ἐννοιογραφικά, δηλαδὴ ἕκαστον παριστᾷ μίαν ὁλόκληρον ἐννοιαν, ἢ μίαν φράσιν. Καὶ τί λέγω μίαν; δεκαεὶ ἀντὶ μιᾶς, κατὰ τὴν θέσιν καὶ τὰ συμπλέγματα. Καὶ μεγάλην μεταβολὴν λαμβάνει ἡ ἐννοια εἰς τὴν θαυμασίαν ταύτην γραφὴν ὡς ἐκ τῆς προσαλλήλου θέσεως τῶν σημείων καὶ τῆς προσθαφαιρέσεως ἐνός ἐξ αὐτῶν. Οἷον ὅταν παρίσταται ἀνὴρ, καὶ παρὰ τὴν κοίτην αὐτοῦ κάρθαρος καὶ ὑπὲρ τὸν κάρθαρον ὄφρις καὶ ἐπὶ τοῦ ὄφρεως κύκλος, καὶ παρὰ τῷ ὄφρει πρίων, καὶ ἐπὶ τῷ ὄφρει χεὶρ σκῆπτρον φέρουσα, τότε ἡ παράστασις σημαίνει: Ἐκρανέθη ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Ἄν ὅμως εἰς τὴν παράστασιν ταύτην προστεθῇ ὀφθαλμός, τότε σημαίνει: Καὶ ἡγάπησεν αὐτὸν ὁ παντεπόπτης, καὶ πάντα ἐδωρήσατο αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, καὶ διεξήρανε τὴν γῆν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐν κράτει καὶ δικαιοσύνῃ!! Ἄν λοιπὸν ἕκαστον σημεῖον μεταβαλλόμενον ἐν ἑκάστῳ συμπλέγματι μετέβαλλε τὴν ἐννοιαν, ἔπεται ὅτι τόσα σημεῖα ἢ τοῦλάχιστον τόσα συμπλέγματα ὑπῆρχον ἐν τῇ γραπτῇ ἱερογλυφικῇ γλώσσῃ, τόσα συμπλέγματα εἶχον νὰ ἐξηγήσωσιν οἱ συγγραφεῖς οὓς ἀνεκάλυψε καὶ ἀπεστήθισεν ὁ νέος ἐρμηνευτὴς τοῦ Ὁβελίσκου, ὅσας ἐννοίας δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἡ γλῶσσα. Τόσας δὲ ἐννοίας πᾶσα γλῶσσα δύναται νὰ ἐκφράσῃ, ὅσους λογικοὺς συνδυασμοὺς ἐπιδέχονται αἱ λέξεις αὐτῆς διότι καὶ μία λέξις ἐκφράζει ἐννοιαν, καὶ εἰκοσιεπτὰ ὡς εἶδαμεν εἰς τὰ ἀνωτέρω παράδειγμα, καὶ ἑκατὸν, καὶ χίλιαι. Ὅστις δὲ θέλει νὰ ἐννοήσῃ εἰς πόσας ἐννοίας δύνανται νὰ συνδυασθῶσιν αἱ λέξεις γλώσσης τινὸς, ἅς ἐνθυμηθῇ ὅτι τὰ εἰκοσιτέσσαρα μόνον γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου δύνανται κατὰ μαθηματικούς ὑπολογισμοὺς νὰ συνδυασθῶσι κατὰ ἑξακοσίας χιλιάδας τρισεκατομμύρια,

ὥστε ὅλοι οἱ κῆτοιχοι τῆς γῆς, γράφοντες καθείς καθ' ἐκάστην ἀνὰ τεσσαράκοντα σελίδας ὧν ἐκάστη νὰ περιέχῃ ἀνὰ τεσσαράκοντα συνδυασμούς, δὲν θέλουσι δυνήθῃ ν' ἀποπερατώσῃ τὸν ἀριθμὸν ἐκεῖνον εἰς χίλια ἑκατομμύρια ἐτών! Καὶ ἐν τούτοις μίᾳ γλῶσσᾳ ἐκ τῶν συνηθῶν, οὐχὶ ἐκ τῶν πλουσιωτέρων, ἔχει οὐχὶ εἰκοσιτέσσαρας μόνας λέξεις, ἀλλὰ τριάκοντα χιλιάδας! Ἀς κρίνῃ ἕκαστος εἰς πόσας ἐννοίας δύνανται νὰ συνδυασθῶσιν αἱ λέξεις αὗται, καὶ ἂν πολλοὺς ὑπελογίσταμεν τοὺς τρισεχλίους τόμους τοῦ ἐννοιολογικοῦ τούτου λεξικοῦ, καὶ ἂν δὲν εἶναι φαινόμενον ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀπαστηθὶς αὐτό, ὅπερ πολλοί, ἴσως ὅλοι τῶν ἀνθρώπων αἱ γενεαὶ μόλις ἤθελον ἀρκέσει νὰ τὸ ἀναγνώσῃ.

Ἀλλ' οὐχὶ ἐν τοιοῦτον λεξικόν, ἐπεὶ κέκτηται ὁ ἑρμηνευτὴς τοῦ Ὁδελίσκου. Οἱ δὲ περίφημοι αὐτῶν συγγραφεῖς οἱ μὲν εἰσὶ γνωστοί, οἱ δὲ ἄγνωστοι, οἱ δὲ ἀμφοτέρων μετέχοντες,

α. Μεγακλέους Κριθίου Αἰγυπτιακῶν βιβλίου ὀκτώ, καθ' ἃ Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος καὶ ὁ Ἀβδηρίτης ἐν ταῖς Αἰγυπτιακοῖς. Ὁ Μεγακλῆς εἶναι ἄγνωστος, νέος τιμαλφῆς λίθος προσιθιζόμενος εἰς τῆς Ἑλλάδος τὸ φιλολογικὸν στέμμα. Ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἡδὴ τοῦ βιβλίου του φαίνεται ὀλίγον σόλοικος, ἀλλ' οὐ φθόνος! Δὲν ἤξεύρομεν τὴν ἐποχὴν του· τὸ ὄρος του δὲ τὸν καταδεικνύει συμμαθητὴν τοῦ Λαοστέφου καὶ Νεοκόμου. Οἱ δὲ Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος καὶ Ἀβδηρίτης, εἰσὶ γνωστοί, καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἔγραψε γῆς περίοδον, ἐν ᾗ ἴσως νὰ περιέλαβε καὶ μυριόβιβλον ἐννοιολογικὸν λεξικὸν τῆς Αἰγύπτου· ἀλλ' ὁ Ἀβδηρίτης ἔγραψε (καὶ ἀμφιβάλλεται μάλιστα ἂν ποτὶς ἔγραψε) μόνον Ἰουδαϊκὰς ἀρχαιοτάτας. Τί ζητοῦσιν ἐν αὐταῖς οἱ κύνθαροι τῆς Αἰγύπτου;

β. Σαγχωνιάθωνος Ἱεροφάντου Βηρυτοῦ παλαιάτη φοινικικὴ ἱστορία, ἥν περ εἰς τὴν Ἑλλάδα μετένεγκε γλῶσσαν Φίλων ὁ Βίβλιος ταύτην Ἀντίδαμος ὁ Ἀλεξανδρεὺς εἰς τεσσαράκοντα συνήψε βιβλίου, ἀριθμὸν ἡμῖν Φίλωνος. Ὁ Σαγχωνιάθων, Τύριος, ζήσας ἐπὶ Σεμιράμιδος ἢ τῶν Τρωϊκῶν, ἔγραψε φοινικικὰς, ἴσως καὶ αἰγυπτιακὰς παραδόσεις. Φίλων ὁ Βίβλιος εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸν μετέφρασεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἀλλ' ἡ μετάφρασις ὡς καὶ τὸ πρωτότυπον εἶχον ἀπολεσθῇ. Ἰσοῦ ὅμως ὅτι ὁ Ἀντίδαμος (ἄγνωστος) διετήρησε συνάψας τὰς βιβλίας αὐτοῦ εἰς τεσσαράκοντα, ἀριθμὸν ἡμῖν Φίλωνος (ἢ σύνταξις Παλαγγική, κατὰ τὸ: ἴσα θεοῖς ποιήσας αὐτοὺς τῇ ἀρετῇ, ἐν Πανδ. σελ. 573, ἣν εὐφυῶς ἐμμήσατο καὶ ὁ Εὐλύρος: τιμὰς ἴσα θεοῖς διδοῦσα, ἐν Πανδ. σ. 570). Παρατηρητέον δὲ ἴσως ἐν παρόδῳ ὅτι τὸ σύγγραμμα τοῦ Φίλωνος πρέπει νὰ ἦτον ἡδὴ ἀπρηχλωμένον ὅπως ἐπιχειρήσῃ Ἀντίδαμος ὁ Ἀλεξανδρεὺς νέαν αὐτοῦ μετασκευὴν καὶ σύντμησιν. Ἀλλ' ὁ Φίλων ἔγραψεν ἓνα αἰῶνα μετὰ Χριστόν, ἄρα ὁ Ἀντίδαμος ἔζη πολὺ μεταγενεστέρως, ὅταν σπανίως οἱ ἄνθρωποι ὠνομάζοντο πλέον Ἀντίδαμοι. (*)

γ. Δημοκλέους Παιδαρέτου τοῦ Ἀλεξανδρείως Σύγγραμμα Αἰγυπτιακῶν μνημείων. Ἀγνωστος καὶ ὁ συγγραφεὺς καὶ τὸ σύγγραμμα.

δ. Λαοστέφου τοῦ Συμαίου Ποικίλη Ἱστορία, ἡ γνωστὴ ἐκείνη. Ἰδ. τῆς Πανδώρας τὰ προηγούμενα φύλλα.

ε. Τὰ Χαλδαίων Λαοστέφου τοῦ Συμαίου ἐκ τῶν Βηρωσοῦ καὶ Ἀβυδοῦ τὰ τῶν Χαλδαίων γραψάντων. Περί μὲν Λαοστέφου ἤξεύρομεν τί νὰ πιστεύωμεν. Ὁ Ἀβυδινὸς εἶναι νέα γνωριμία· ὁ δὲ Βηρωσσὸς, οὗ βραχέα τινα διατηρήθησαν ἐν Ἰωσήφῳ, ἦν ἱερεὺς Βαβυλωνος γράψας τὴν ἐγγύριον ἱστορίαν. Ἀποροῦμεν εἰς τί τὰ τῶν Χαλδαίων ἐχρησίμευσαν εἰς τὸν ἐξηγητὴν πρὸς ἀνάγνωσιν τοῦ Ὁδελίσκου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν τούτοις ἂς προσέξῃ ὅτι οἱ Χαλδαῖοι ἔγραφον διὰ σφηνοειδῶν γραμμάτων, καὶ, ἂν καλῶς ἐρευνήτῃ, εἰς τινα γωνίαν τοῦ ἑρμηνεύου τοῦ Λαοστέφου πρέπει ἐξ ἁπαντος νὰ εὕρῃ καὶ αὐτῶν ἐξηγήσιν, ὥστε ν' ἀναγνώτῃ τοῦ Μοσούλ καὶ τοῦ Τζιλμινάρ τὰς ἐπιγραφάς· καὶ τότε ποῦ κρυβήσονται οἱ ματαιώσχοι Ρολινσῶνες καὶ Ἰγκες;

ς. Ἐτεοκλέους πολύφυλλος (τὸ πιστεύω) συγγραφή, τὰ Ἱερογλυφικά. Ἀγνωστον καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα.

ζ. Εὐστράτιου Μεμφίτου, ἡ Αἴγυπτος. Ἀγνωστον.

Τούτων λοιπὸν αἱ ἐπίτημοι μαρτυρίαι ἐδοθήθησαν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ὁδελίσκου, ἐξ οὗ ἂν ἄλλο δὲν ἐξάγῃται, πηγάζει ὅμως ἀναμρισητότης ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι δυσχίλια ἔτη πρὸ Χριστοῦ δὲν ἤξευρον περισσότερα Ἑλληνικὰ ἀπὸ τὸν Λαόστερον, καὶ

τρίσκι 10,000 δρ. ἀνένδρ 10 ἡμερῶν καταβῆν αὐτὸς τὸ χειρόγραφον ὁλόκληρον μόνου τοῦ Σαγχωνιάθωνος εἰς δημόσιόν τι μέρος, προκαλεῖ ἐμὲ ἢ τὸν βουλόμενον νὰ φέρῃ εἰς Κωνσταντινουπόλιν τὰς μύριας δρ. καὶ ὁ ἱεροκλήτης τῶν χειρογράφων τριακονταεὶς ἡμέρας μετὰ τὴν ὑπόσχεσίν του ταύτην, θέλει καταβῆναι τὸ χειρόγραφον τοῦ Σαγχωνιάθωνος. Ἀπαντᾷ ὅτι α. δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ προτείνων τὴν κατάθεσιν, ἀλλ' ἐκεῖνος οὗ ἤκουσα λέγοντος. β. Ὅτι ἐν ἤθειν ὁ ἱεροκλήτης τῶν χειρογράφων ὥστε ἡ πρόκλησις του ἐκείνη νὰ ἔχῃ τινὰ βεβαιότητα ἀποδείξας πρὸς τοὺς δυσπιστοῦντας, ἔπραξε καὶ σπείρη νὰ καταβῇ τὸ χειρόγραφον του τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐφθάσεν ἡ Πανδώρα εἰς Κωνσταντινουπόλιν, καὶ νὰ δημοσιεύσῃ ἀμέσως τὴν ἀπόδειξιν τῆς παραλαβῆς· διότι ὑπάρχουσιν αἱ φρονιμίαι ὅτι ὁ Σαγχωνιάθων, ἂν ὁμοιᾷ τὴν Συμαίδα, δύναται ἀνατῶντα νὰ γράψῃ ἐν τριάκοντα καὶ τριπλῇ ἡμέραις. γ. Τὸ ἄρθρον τῆς Πανδώρας μετὰ τῶν σημειώσεων αὐτοῦ ἔγραψεν πρὸ τριῶν ἐτών. Τότε, φαίνεται, ὁ προτείνων ἦτον πεπεισμένος ὅτι Σαγχωνιάθων δὲν ὑπῆρχεν ἔτοιμος, οὗτε ἔδυνάτο νὰ ἐτοιμασθῇ ὁλόκληρος ἐντὸς δέκα ἡμερῶν. Ἐκτοτε παρήλθον τρία ἔτη, καὶ δέκα Σαγχωνιάθωνες, ἂν ἦτον ἀνίγκη, εἶχον τὸν καιρὸν νὰ ἰδῶσι τὸ φῶς. Ὡς δὲ πρὸς τὰς γενόμενας προτάσεις περὶ ἐκδόσεως τῶν προκειμένων χειρογράφων, μετὰ τὸ ἄλλων ἀναφῆραι καὶ τὸν Κ. Ἀνδρ. Κορομηλῆν, ὅστις, ὡς μ' ἐδιδάσκουσιν, εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κ. Πουλλῆ, ἐνώπιον τῶν ΚΚ. Φ. Καρχαπίνη, Α. Ζωσιμαῆ, καὶ ἄλλων, ἐπρόσφερεν ἀνὰ 100 δρ. τὸ τυπογραφικὸν φύλλον δι' ἑαυτὸν ἐξ αὐτῶν ὅπερ ἤθελε κριθῇ γνήσιον ὑπὸ τῶν λογίων.

Ἐν τῷ αὐτῷ ἀρθρίδιῳ ὁ αὐτὸς λέγει ὅτι γράψω κατ' αὐτοῦ ψεύδη. Οὐτε κατ' αὐτοῦ γράψω οὐτε ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐτε κτλ. περὶ αὐτοῦ. Εὐρίσκω εἰς τὰς ἐρημερίδας ἀγγελίας καὶ περικοπὰς χειρογράφων καὶ λέγω τὰς περὶ αὐτῶν ἐκτυπώσεις μου. Τοῦτο οὐτε ἀλήθειαν ἐπιδέχεται οὐτε ψεύδος. Κρίνω, νομίζω, κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε κοινὰς παραδεξαμένας βάσεις τῆς κριτικῆς. Ἰσως ἡ κρίσις μου, ἴσως ἡ κριτικὴ, σφάλῃ, καὶ αἴθε νὰ σφάλλῃται. Ὑπάρχουσι τῷ ὄντι ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἕλληνας εἰς ὧν τὴν κρίσιν προθύμως ὑπάκει ἡ ἐδική μου. Ἄν ὁ Κ. Στέφανος Καραθεοδωρῆς, ἂν ὁ Κ. Τριταλίδης, ἂν ὁ Κ. Νικολαΐδης ὁ Λεβιᾶδης κηρύξωσι τὸν θησαυρὸν τῶν χειρογράφων τούτων, πρὸς οὗ τὴν λάμψιν ἐγὼ ἀμβλυώτω, χρυσὸν καθαρὸν, οὐδένος ἢ χαρὰ ἔσται μετῶν τῆς ἐδικῆς μου διὰ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας.

(*) Ἐν ἀριθμῷ 379 τοῦ Τηλεγράφου τοῦ Βοσπόρου ὁ ἱεροκλήτης τῶν χειρογράφων τούτων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐν σελ. 553 τῆς Πανδώρας σημείωσιν, ἐν ᾗ λέγω ὅτι «ἤκουσα ἀνθρώπους ἐτοίμους νὰ με-

τὸν Νεόκομον, καὶ τὸν Πανσέληνον, καὶ τὸν Εὐλύρον, καὶ ὑπέπιπτον ἀπαράλλάκτως εἰς τοὺς αὐτοὺς σολοισμούς, ὥστε ἔγραφον: *θεασάμενος κατεργομένην . . . ἐνεχωνεύθη αὐτὴ καὶ κατακαύσας τὰς πτέρυγας . . . τὸ σῶμα αὐτῆς μένει, καὶ, ἐν τῷ λέγειν ταῦτα τὸν θεόν, ἀφανῆς ἐγένετο, καὶ, καὶ. Προσέτι τὴν κομψὴν ἐκείνην σύνταξιν τῶν Πελατγῶν καὶ τοῦ Εὐλύρου: ἐφανόμην τὴν κρίσιν ἴσα τῷ Τρισμεγίστῳ καὶ τῷ Πολυοφθάλμῳ ἴσα ἐγένετο.*

Ἐξάγεται προσέτι καὶ θησαυρὸς ἀκένωτος γνώσεων καὶ ἱστορικῶν καὶ μυθολογικῶν περὶ τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, ἀλλ' ἀδυνατοῦντες περὶ πάντων ἀξίως νὰ λεπτολογῇσωμεν, περιοριζόμεθα συνιστῶντες εἰς τὴν μελέτην τῶν Αἰγυπτολόγων τὴν ἐξῆς φράσιν: *Τῆς δὲ Νίκης ἐκείνων κατακαύσας τὰς πτέρυγας δαλῶ ἐν τῷ φεύγειν αὐτὴν, αἰχμάλωτον ἦδη τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν ἐμοὶ μένει.*

Ἄλλ' ἄλλα τι μοὶ φαίνεται θαυμαστὸν κυρίως. Τὸ πρῶτον τμήμα τῆς ἐρμηνείας, τὴν πρὸς μεσημβρίαν πλευρὰν διὰ περιέργειαν ἐρευνήσαντες, εὑρομεν ἐν αὐτῷ 121 ὄχι λέξεις, ἀλλὰ διαφόρους ἐννοίας, ὧν ἑκάστη εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ παρίσταται δι' ἑνὸς τοῦλάχιστον σχήματος καὶ ἂν ἠθελομεν νὰ εἰμεθα αὐστηροί, ἴσως ἐδυνάμεθα νὰ δεκλασιάζωμεν τὸν ἀριθμὸν ἐκείνων. Ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς πλευρᾷ ἐκείνης, ὡς εἰκονίζεται, τὸ πολὺ δυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν ἐν ὅλοις 47 σχήματα, καὶ αὐτὰ μετὰ μεγίστης συγκαταβάσεως, κατακερματίζοντες δηλαδὴ διάφορα τῶν σχημάτων εἰς πολλὰ μέρη. Ἰσοῦ ὅποια θαυματουργὸς γραφὴ ἢ Ἱερογλυφικὴ! Ἐν αὐτῇ 47 σχήματα παριστῶσιν 121 ἐννοίας! Ἐκαστον δηλαδὴ ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς ἐννοίας συγχρόνως!

Ἄλλο θαῦμα! Καὶ αἱ τέσσαραι πλευραὶ ἔχουσιν ἀπ' ἀρχῆς, μέχρι τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὕψους αὐτῶν, σχεδὸν τὰ αὐτὰ σημεῖα ἐπιγεγραμμένα. Πρῶτον, δύο ἀνθρώπους ὀρθίους, ἔπειτα ἕνα καθήμενον καὶ ἕνα γονατιστὸν, ἔπειτα ἕνα ἱέρακα τιαροφόρον, ἔπειτα ἕν πλαίσιον ἐν εἰσῇ σημαίας μετὰ τινων γλυφῶν ἐντός. Ἐν τούτοις τὰ σημεῖα ταῦτα ἐφ' ἑκάστης τῶν πλευρῶν ἄλλα σημαίνουν. Οἷον οἱ δύο ὀρθιοὶ ἄνθρωποι ἀφ' ὧν ἀρχεται ἡ ἐπιγραφή, ἐπὶ μὲν τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾷ; δηλοῦσιν: *Υἱὸς εἰμὶ τοῦ πατρὸς μου Σεσώστριος, πρωτογενὴς κτλ.*, ἐπὶ δὲ τῆς βορείας: *Νενίκηκα Ὁσμανδύαν, βασιλέα τὸν μέγαν κτλ.*, ἐπὶ δὲ τῆς ἀνατολικῆς, *ἐκράτησα τῆς γῆς καθάπερ θεοὶ φωτὴ θεῖα κτλ.*, καὶ ἐπὶ τῆς δυτικῆς: *Ἴδετε ἴδετε ἔθνη τὸν κύριον ὑμῶν κτλ.*

Καὶ ἄλλο θαῦμα! Ἐν τῇ μεσημβρινῇ πλευρᾷ φερεῖται εἰπεῖν τὸ κύριον ὄνομα Ὡρος ἀπαντᾷται περὶ τὰ μέγα αὐτῆς δις ἐπαναλαμβάνόμενον. Ἄν δεχθῶμεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ἕκαστον κύριον ὄνομα, παρίσταται δι' ἑνὸς μόνου σημείου (εἰς τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἐννοιολογικῶν πρέπει νὰ προσθέσωμεν τότε καὶ τινὰς μυριάδας ὀνοματολογικῶν), πρέπει καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο νὰ ἐπαναλαμβάνηται καὶ αὐτὸ δις, καὶ τοῦτο δὲν συμβαίνει. Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ ὡς πρὸς τὸν Ὀσιριν, καὶ ὡς πρὸς τὸν Ἀμμων, καὶ ὡς πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ ἀλλαχοῦ.

Ὡς ἐκ τούτων τινὲς τῶν πρὸς τὰ θύματα δυσπιστούντων συνέλαβον τὴν ὑπόνοιαν ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδὲν οὔτε Ἑτεροκλέους, οὔτε Εὐστρατίου, οὔτε Ἀβυδινού, οὔτε οὐδενὸς τῶν ἄλλων χειρόγραφον, καὶ ὅτι τὰ βιβλιοθήκων ἐκεῖνα τερατολογήματα δὲν εἶναι παντάπασι μεταφράσεις, ἀλλὰ βάναισα ἐπινοήματα. Ἄλλοι δὲ πάλιν ὑπέλαβον ὅτι ὅλη ἡ πραγματεία ἐγγράφη ὑπὸ ἄλλου καὶ οὐχὶ τοῦ οἰκειομένου αὐτῇ, διότι φρονοῦσιν ὅτι αὐτὸς δὲν ἔχει ἱκανὰς γνώσεις ὥστε νὰ γνωρίζῃ καὶ κατ' ὄνομα καὶ τὸν Ἑρμαπίωνα καὶ τὸν Σαμπολλίωνα, καὶ τὸν Ροσσελίνην, καὶ τὸν Λετρόννον, καὶ τὸν λίθον τῆς Ροσσέτης, καὶ τὸν Φλαμίνιον Ὁδελίσκον, καὶ πρὸ πάντων τὸν Σεῦφφάρθον. Περὶ τοῦ πρώτου ἀπέχομεν ν' ἀποφανθῶμεν. Ἐκαστος ἂν κρίνῃ κατὰ τὰς ἐντυπώσεις του ὡς πρὸς τὴν δευτέραν ὁμῶς ὑπόνοιαν, τὸ καθ' ἡμᾶς ὁμολογοῦμεν ὅτι μᾶλλον φαίνεται ἐντελὲς ἀνυπότακτος. Καὶ ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι ἀγνοοῦμεν τὸν βαθμὸν τῶν γνώσεων τοῦ ἐρμηνευτοῦ, σημειοῦμεν μόνον περίεργόν τινα σύμπτωσιν.

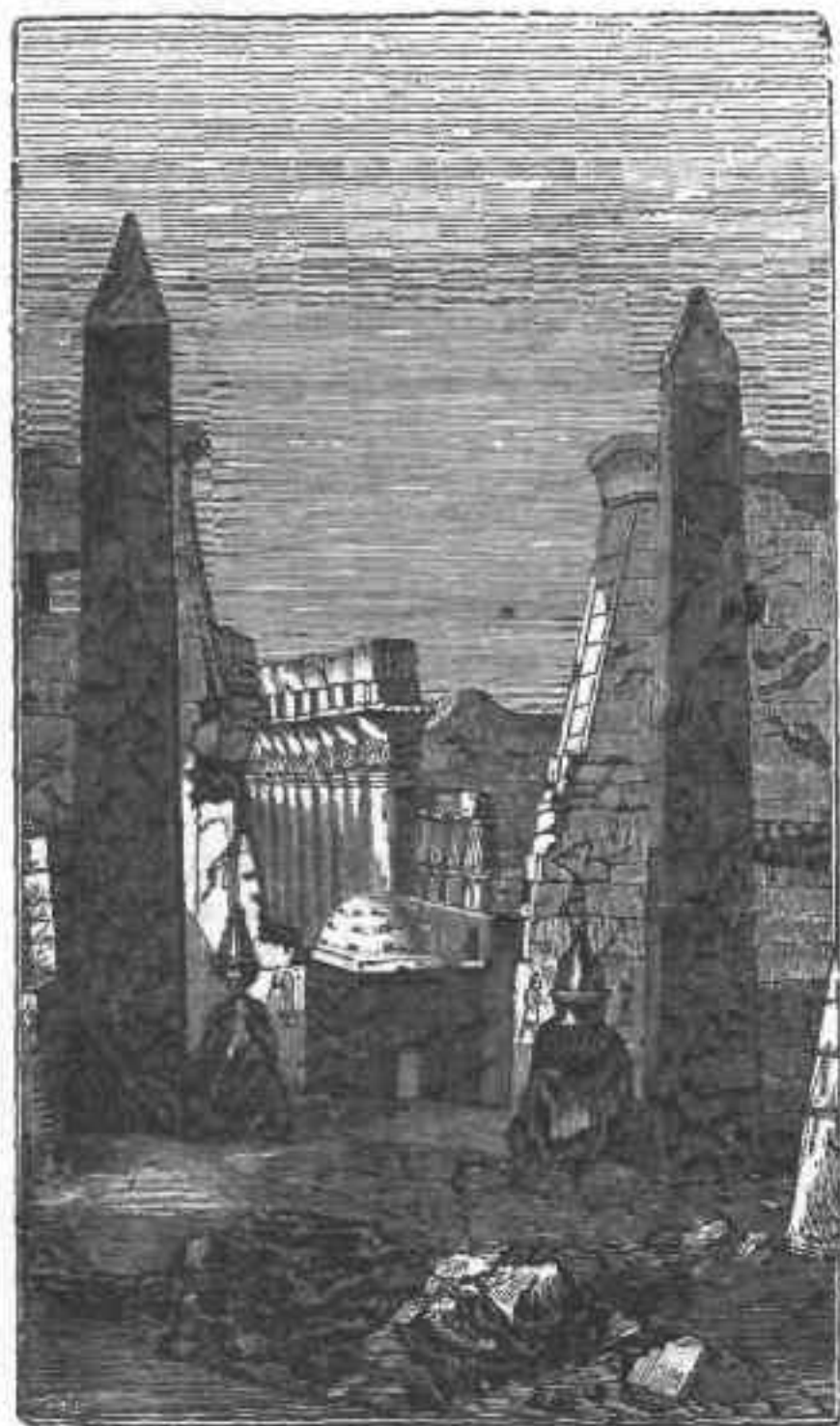
Ἐν Εὐτέρπῃ τῆς 15 Ὀκτ. 1848, ἐκεῖ εἶχον δημοσιεύσει τὸν Φλαμίνιον Ὁδελίσκον, μετὰ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ Ἑρμαπίωνος, ἀντιπαραβάλλων αὐτὴν πρὸς ἄλλην, ἣν συνέπεσε νὰ ἔχω, τοῦ Σεῦφφάρθου, ἀνδρός, οὗ οἱ ἀγῶνες, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὴν συναρμολογίαν τοῦ ἐν Ταυρινίῳ Βασιλικοῦ Καταλόγου, εἶναι ἄξιοι λόγου, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν περιέργον, ἀλλ' οὗ τὸ ὄνομα δὲν ἀπαντᾷται μεταξὺ τῶν συγγραψάντων περὶ Αἰγύπτου, διότι αὐτὸς οὐδὲν εἰδικὸν ἐξέδωκε σύγγραμμα.

Ἡ σύμπτωσις λοιπὸν εἶναι, ὅτι εἰς τὴν διατριβὴν τὴν προτεταγμένην τῆς ἐρμηνείας τοῦ Ὁδελίσκου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μνημονεύονται μεταξὺ τῶν Αἰγυπτιακῶν μνημείων ἀμρότερα τὰ ἐν τῇ Εὐτέρπῃ καὶ μόνον τὰ ἐν τῇ Εὐτέρπῃ, ὁ Φλαμίνιος Ὁδελίσκος, καὶ ὁ μέλας λίθος τῆς Ροσσέτης, (μὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐπίθετον ὡς ἐν τῇ Εὐτέρπῃ καὶ σύμπτωσις ἐν συμπτώσει, γεγραμμένος μὲ τὸ αὐτὸ λάθος ὡς ἐν ἐκείνῃ, ἦτοι Ροσσέτης, μὲ δύο σ) ἐν ᾧ καὶ τόσα ἄλλα Αἰγυπτιακὰ μνημεῖα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἱερογλυφικῶν. Ἐκ δὲ τῶν αἰγυπτιακῶν ἀναφέρονται οἱ τέσσαρες ἐν τῇ Εὐτέρπῃ καὶ μόνον οἱ ἐν τῇ Εὐτέρπῃ, ὁ Σαμπολλίων, ὁ Ροσσελίνης, ὁ Λετρόννος καὶ αὐτὸς ὁ Σεῦφφάρθος! Παραλείπονται δὲ, ὡς καὶ ἐν τῇ Εὐτέρπῃ, Λεῖφις ὁ πολὺς, Βούνσεν ὁ πολυμαθέστατος, καὶ Οὐίλκινσὼν, καὶ Λειμάννος, καὶ Σωλσῆς, καὶ Λενορμάννος καὶ τόσοι ἄλλοι τοῦ Λετρόννου περὶ τὰ ἱερογλυφικὰ κρείττονες, καὶ τοῦ Σεῦφφάρθου ὀνομαστότεροι. Προσέτι ἐν Εὐτέρπῃ ἐγράφετο: *Ἡ αὐτὴ εἰκὼν πολλάκις εἰς διαφόρους θέσεις ἐμφαίνει διάφορα γράμματα* ἀλλαχού δὲ δύο εἰκόνες ὁμοῦ παριστῶσιν ἓν γράμμα, καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν μία εἰκὼν ἐκφράζει δύο κατὰ μυθολογικὰς θεωρίας συγγενῇ σύμφωνα, ὅπερ φαίνεται δεινῶς μεταμορφθὲν εἰς: ἕκαστον ἱερογλυφικὸν σημεῖον ἐκκαίδεκα ἐννοίας ἔχει καὶ ὅτε μὲν σημαίνει τὸ ἐν ὅτε δὲ τὸ ἄλλο, καὶ τὸ ἐναντίον τούτοις τὴν δὲ ἐννοίαν δίδει αὐτῷ ἡ θέσις καὶ τὰ συμπλέγματα. Ὡστε δυσ-

κόλως θέλω εὑρει τί ν' ἀντιτάξω εἰς τοὺς λέγοντας ὅτι ἐκ τῆς Εὐτέρπης ἐλήφθησαν τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα ὀνόματα τῶν μνημείων καὶ συγγραφέων· ὅτι δ' εἰς αὐτὰ προστετέθησαν τινὰ πλαστόγραφα ἄλλα, καὶ ὅτι τὸ ὄλον ἐκαρυκεύθη διὰ τῶν ἀτοπολογιῶν ἐκείνων, αἵτινες ἀσεβοῦσι πρὸς γλῶσσαν καὶ ἱστορίαν, καὶ προτείνονται ὡς μετάφρασις ἀληθῆς τοῦ Ὁβελίσκου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἄλλ' ὅσον ματαιόλογοι καὶ ἂν ᾦναι οἱ ἄνδρες τῆς δύσεως, ἴσως τινὲς τῶν ἀναγνωστῶν δὲν θὰ δυσαρεστηθῶσιν. ἂν, ἐγκταλείποντες τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Βυζαντινοῦ Ὁβελίσκου εἰς τὴν τύχην τῆς, καὶ ἀποστρέφοντες τὸ βλέμμα καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς γυναικὸς τοῦ Γνεφάρχου, μετ' ἐκστάσεως διὰ τοῦ Τηλεγράφου τὴν μακροθυμίαν, ἰδῶμεν διὰ βραχέων μῆτι καὶ αὐτοὶ λέγῃσι περὶ ἀναγνώσεως τῶν ἱερογλυφῶν;

Κατ' αὐτοὺς, οἱ Ὁβελίσκοι ᾗσαν στῆλαι μονόλθοι, τετράπλευροι, πυραμιδοειδεῖς, εἰς πυραμίδιον ἀπολήγουσαι, συνήθως ἐκ συγνίτου πυροποικίλου λίθου (γρανίτου) τετμημένοι, καὶ πάντοτε ἀνά δύο ἰστάμενοι πρὸ τοῦ πυλῶνος τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν ἢ δημοσίων οἰκοδομῶν, ὅσας ἀνήγειρον οἱ βασιλεῖς. Οὕτως

εἰς τὴν παροῦσαν εἰκόνα δύο Ὁβελίσκοι ἐκόσμου, μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ ἐλάσσων αὐτῶν μετεκομίσθη εἰς τὰ Παρίσια, ἐξῶθεν τὸν πυλῶνα τοῦ Λουξὸρ, καταπληκτικοῦ ἐρειπίου τῶν μεγάλων ἀνακτόρων ἐν ταῖς Αἰγυπτιακαῖς Θήβαις. Κατακαλύπτονται δὲ αἱ στῆλαι αὗται ἄνωθεν μέχρι κάτω, καὶ πολλάκις ἐπὶ

τῶν τεσσάρων πλευρῶν τῶν, δι' ἱερογλυφικῶν, ἅτινα ἐξηγοῦσι τὴν ἀφορμὴν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ οἰκοδομήματος, ἀπαριθμοῦσι τὰς γενομένας αὐτῷ ἐποικοδομὰς καὶ ἐπικοσμήσεις, ἀναφέρουσι τοὺς θεοὺς εἰς οὓς ἀφιέρωται καὶ τὸν ἀνεγείραντα βασιλέα, προσέτι δὲ τὰς τιμὰς ἃς οὗτος ἔλαβε παρὰ τῶν ἱερέων ἕνεκα τῆς ἀφιερώσεως.

Ἡ γραφὴ ἐν Αἰγύπτῳ ᾗτον τριῶν εἰδῶν, ἡ ἱερογλυφικὴ, ἡ ἱερατικὴ, συγχειμένη ἐκ σημείων ἐπιτετμημένων ἐκ τῶν ἱερογλυφικῶν, δι' ὧν ἔγραφον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἡ δημοτικὴ, συγχειμένη ἐκ σημείων ἔτι ἐπιταμωτέρων καὶ ὀλιγαριθμῶν διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν. Ἐπὶ τῶν μνημείων κυρίως ἐπεγράφοντο τὰ ἱερογλυφικά. (*)

Ἡ ἱερογλυφικὴ γραφὴ ᾗτον, ὡς κατ' ἀρχὰς ἐνομίζετο, ἐν γένει, ὡς δὲ ἤδη φρονοῦσιν οἱ ἄνδρες τῆς δύσεως, κατὰ μέρος ἰδιογραφικὴ, ὑποδιαιρουμένη εἰς εἰκονικὴν καὶ συμβολικὴν. Θέλων δηλαδὴ ὁ ἀρχαῖος Αἰγύπτιος νὰ γράψῃ τὴν λέξιν λέων, εἰκόνιζεν ἕνα λέοντα, τὴν λέξιν ὄφις, εἰκόνιζεν ἕνα ὄφιν. Αὕτη εἶναι ἡ εἰκονικὴ γραφὴ, καὶ αὕτη ἀρκεῖ διὰ τὰ ὕλικά ἀντικείμενα καθ' ἑαυτὰ ἐκφραζόμενα. Τοιαύτη εἶναι μέχρι τοῦδε ἡ γραφὴ τινῶν ἡμιαγρίων λαῶν τῆς Πολυνησίας.

Ἀλλὰ δι' ἰδέας ἀπρημένας, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν ἰδεῶν τὰς σχέσεις, δὲν ἀρκεῖ αὕτη διὰ τοῦτο αὐτὰς παρίστων εἰκονίζοντες ἀντικείμενα ἔχοντά τινα σχέσιν πρὸς τὰς ἰδέας ἐκεῖνας. Οἷον θέλοντες νὰ παραστήσωσι δύναμιν, ἀπεικόνιζον τὸ ἰσχυρότερον τῶν ζώων, τὸν λέοντα· αἰωνιότητα, τὸν κύκλον, γραμμὴν ἀτελεύτητον, καὶ τὰ ὅμοια. Τοῦτο εἶναι τὸ συμβολικὸν μέρος τῆς ἰδιογραφικῆς γραφῆς, ἐν ᾧ τὰ σημεῖα ἐχρησίμευον καὶ ὡς χαρακτηριστικὰ, περιορίζοντα τὴν σημασίαν τῶν εἰκονικῶν. Οὕτως εἰκὼν ἀνθρώπου ἐσήμαινεν ἄνθρωπος· ἂν δ' ἐφόρει ἡ ἐκράτει τύμβολον βασιλείας, μετεβάλλετο εἰς βασιλεῦς.

Διὰ δὲ τὴν συνάφειαν τῶν ἰδεῶν παρατηρεῖται ὅτι ἐκάστη ἰδέα δύναται νὰ ἔχῃ 48 διάφορα κατηγορούμενα, τὰς σχέσεις αὐτῆς ἐμφαίνοντα. Τόσα λοιπὸν σημεῖα ἰδιαίτερα ἀπητοῦντο, ἅτινα, προστιθέμενα εἰς τὰ εἰκονικά ἢ ἰδιογραφικά, προσδιώριζον τὸ γένος, τὸν ἀριθμὸν, τὴν διάθεσιν, τὸν χρόνον, τὸ πρόσωπον αὐτῶν κτλ.

Ἄλλ' ὑπῆρχον λέξεις δι' ἃς ταῦτα πάντα δὲν ἤρχουν ἰκέμην· τοιαῦτα ᾗσαν τὰ κύρια ὀνόματα, μὴ ἐμφαίνοντα οὔτε γενικὰς προσηγορίας ἀντικειμένων, οὔτε ἰδέας, ἀλλὰ βρετὰ άτομα. Καὶ δι' αὐτῶν τὴν παράστασιν ὁμοῦς ὑπῆρχε τρόπος. Ὅλοι αἱ πρωτότυποι καὶ μὴ οὐνθετοὶ λέξεις τῆς Αἰγυπτιακῆς γλώσσης, ἦτις ἀπεδείχθη σήμερον μετὰ βεβαιότητος ὅτι εἶναι ἡ αὐτὴ τῇ κοπτικῇ, (**) ᾗσαν μονοσύλλαβοι. Ἐπομένως ἐκάστη συλ-

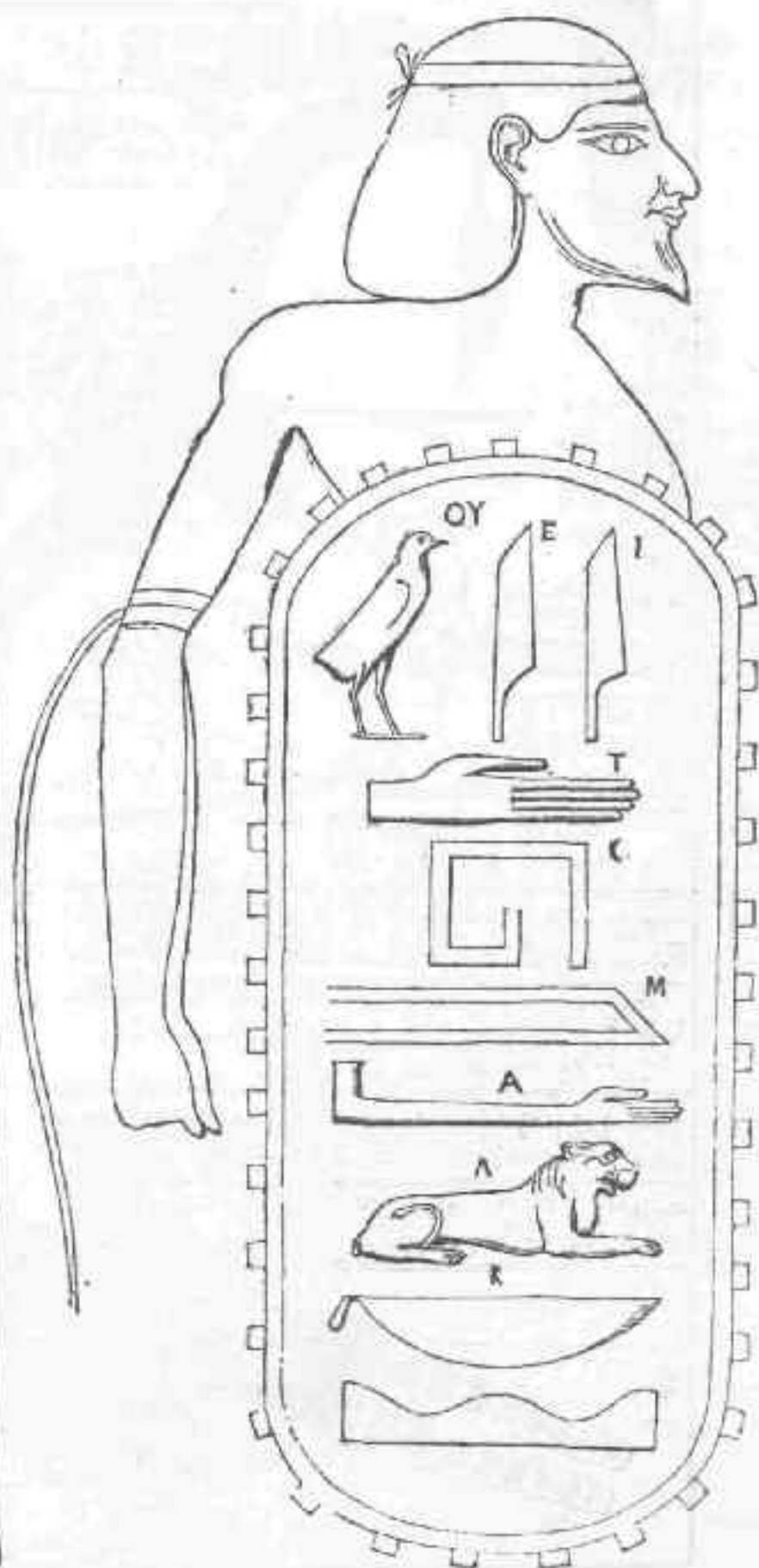
(*) Δὲν ἀναγινώσκω τὰ ἱερογλυφικά, διότι δὲν ἠξίωσα τὴν κοπιτικὴν· οὐτε εἶπα ποτὲ ὅτι τ' ἀναγινώσκω, ὡς διαχωρίζεται ὁ ἐξηγητὴς τῆς Μουρίας ἐν Ἀριθ. 381 τοῦ Τηλεγράφου. Ἐπαναλαμβάνω μόνον ὅσα εἶπον οἱ σοφοὶ Αἰγυπτιολόγοι περὶ αὐτῶν. Τὰ ἐλεγχόμενα δὲν εἶναι φάσεως ὥστε ν' ἀπαιτῶται πολλὴν τοῦ ἐλέγχοντος τὴν σοφίαν.

(**) Καθ' ὅσον ἡ μέθοδος τοῦ Σαρμπολλιῶνος ἐφηρμοζέτο εἰς τὰς ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφὰς, ἀναγινώσκοντο ἐν αὐταῖς λέξεις καὶ φράσεις ἔχουσαι σημασίαν ἐν τῇ κοπτικῇ. Εἶναι ἀνάγκη ἄλλης ἀποδείξεως περὶ τῆς ταυτότητος τῶν δύο γλωσσῶν;

λαβή ενός κυρίου ονόματος ἐσήμαινεν ἀντικείμενόν τι, ἐπιδεχόμενον παράστασιν ἢ εἰκονικὴν ἢ συμβολικὴν. Ἐπρεπε λοιπόν, πρὸς παράστασιν τοῦ κυρίου ονόματος, πλησίον τῆς εἰκόνης τοῦ ἀνθρώπου νὰ γραφῶσι τὰ δύο ἢ τρία σημεῖα, τὰ εἰκονίζοντα τὴν σημασίαν ἐκάστης τῶν συλλαβῶν τοῦ ονόματος αὐτοῦ. Ὡς, ἂν π. χ. ἐπρόκειτο νὰ γραφῇ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀθηναίου ῥήτορος Λυκολέοντος, ἤθελε χαρὰς παρὰ τῷ σχήματι τοῦ ἀνδρός σχῆμα λύκου, καὶ μετ' αὐτὸ σχῆμα λέοντος, ἀπαρλλάκτως ὡς γράφονταί τῶν νεωτέρων αἱ συλλαβόγραφοι.

Πῶς ὅμως δὲ τῆς μεθόδου ταύτης νὰ γραφῶσι τὰ ξένα ὀνόματα, ἅτινα οὐδεμίαν σημασίαν εἶχον ἐν τῇ ἐγγωρίῳ γλώσσῃ, οὐδὲ διηροῦντο εἰς συλλαβὰς ἐμφαινόμεναι κατ' αὐτὴν παραστατὰ πράγματα; Αὕτη ἦτον δυσκολία ἐπαισθητὴ μάλιστα ὅταν οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου ἦσαν ξένοι, Συροάραβες, Πέρσαι, Ἕλληνες ἢ Ῥωμαῖοι, ἂν ἐχαράττοντο καὶ ἐπ' αὐτῶν ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαί. Τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ πολλὰ ἄλλα περὶ αἰγυπτιακῆς γραφῆς καὶ γλώσσης, ἔλυσεν ἐν εὖρεμα γενόμενον κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τῶν Γάλλων εἰς Αἴγυπτον, ὁ σήμερον τῷ Βρετανικῷ μουσεῖῳ ἀνήκων λίθος τῆς Ῥοσέτης. Οὗτος, ὡς γνωστὸν, ἔχει ἐπιγραφὴν τρίγλωσσον, ἱερογλυφικὴν, δημοτικὴν καὶ Ἑλληνικὴν. Ἐκ τοῦ τελευταίου μέρους αὐτοῦ ἐφάνη ὅτι ἦν τῆς ἐποχῆς Πτολεμαίου τοῦ Ἐπιφανοῦς, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως πολλάκις ἐπανήρχετο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν, ἄρα καὶ εἰς τὸ ἱερογλυφικὸν πρωτότυπον. Ἀλλὰ ποῦ, καὶ πῶς γεγραμμένον; Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐπιγραφῆς παρετηρήθησαν τινὲς ἐλλειψοειδῆ πλαίσια, περικλείοντα σημεῖα τινα, πάντοτε τὰ αὐτὰ, καὶ ἀπ' ἀλλήλων διεστώτα εἰς ἀποστάσεις σχεδὸν ἀναλόγους πρὸς τὰς τοῦ βασιλικοῦ ονόματος ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κειμένῳ. Ἀλλὰ περιεῖχον τῷ ὄντι ταῦτα τὸ ὄνομα Πτολεμαῖος; καὶ κατὰ τί σύστημα γεγραμμένον; Τίς εἶδεν αὐτὸ εἰπεῖ; Μετὰ τινα ἔτη ὁ αἰγυπτιολόγος Βαλζόνης εὗρεν ἐν Φιλαῖς δύο μικρὰς στήλας, ὧν ἡ μία περιεῖχεν ἐπιγραφὴν ἱερογλυφικὴν, καὶ ἡ ἄλλη τὴν Ἑλληνικὴν αὐτῆς μετάφρασιν. Ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κειμένῳ περιεῖχοντο τὰ ὀνόματα Πτολεμαίου καὶ Κλεοπάτρας· ἐν δὲ τῷ ἱερογλυφικῷ, περὶ τὴν θέσιν ἦν ἐπεῖχεν ἐν τῇ μετάφρασει τὸ ὄνομα Πτολεμαῖος ὑπῆρχε τὸ αὐτὸ πλαίσιον μὲν τὰ αὐτὰ σημεῖα ὡς ἐπὶ τοῦ λίθου τῆς Ῥοσέτης. Δὲν ἔμενα λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι τὸ πλαίσιον τοῦτο περιεῖχε τὸ ὄνομα τοῦ Πτολεμαίου ἱερογλυφικῶς γεγραμμένον. Προσέτι παρετηρήθη ὅτι εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτον τὸ τῆς Κλεοπάτρας ὄνομα γεγραμμένον, ἀντεστοίχει ἄλλο πλαίσιον. Ἄρα, τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων διεκρίνοντο γραφόμενα ἐντὸς ἐλλειψοειδῶν πλαισίων. Προσέτι δὲ, τὸ πρῶτον σημεῖον τοῦ ονόματος τοῦ Πτολεμαίου ἦν τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ πέμπτον τοῦ ονόματος τῆς Κλεοπάτρας, καὶ τὸ τέταρτον τοῦ Πτολεμαίου πρὸς τὸ δεύτερον τῆς Κλεοπάτρας, ἀπαρλλάκτως καθὼς τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ ἑνὸς εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ πέμπτον τοῦ ἄλλου, καὶ τὸ τέταρτον ἐκείνου πρὸς τὸ δεύτερον τούτου. Ἄρα τὰ σημεῖα ταῦτα ἦσαν

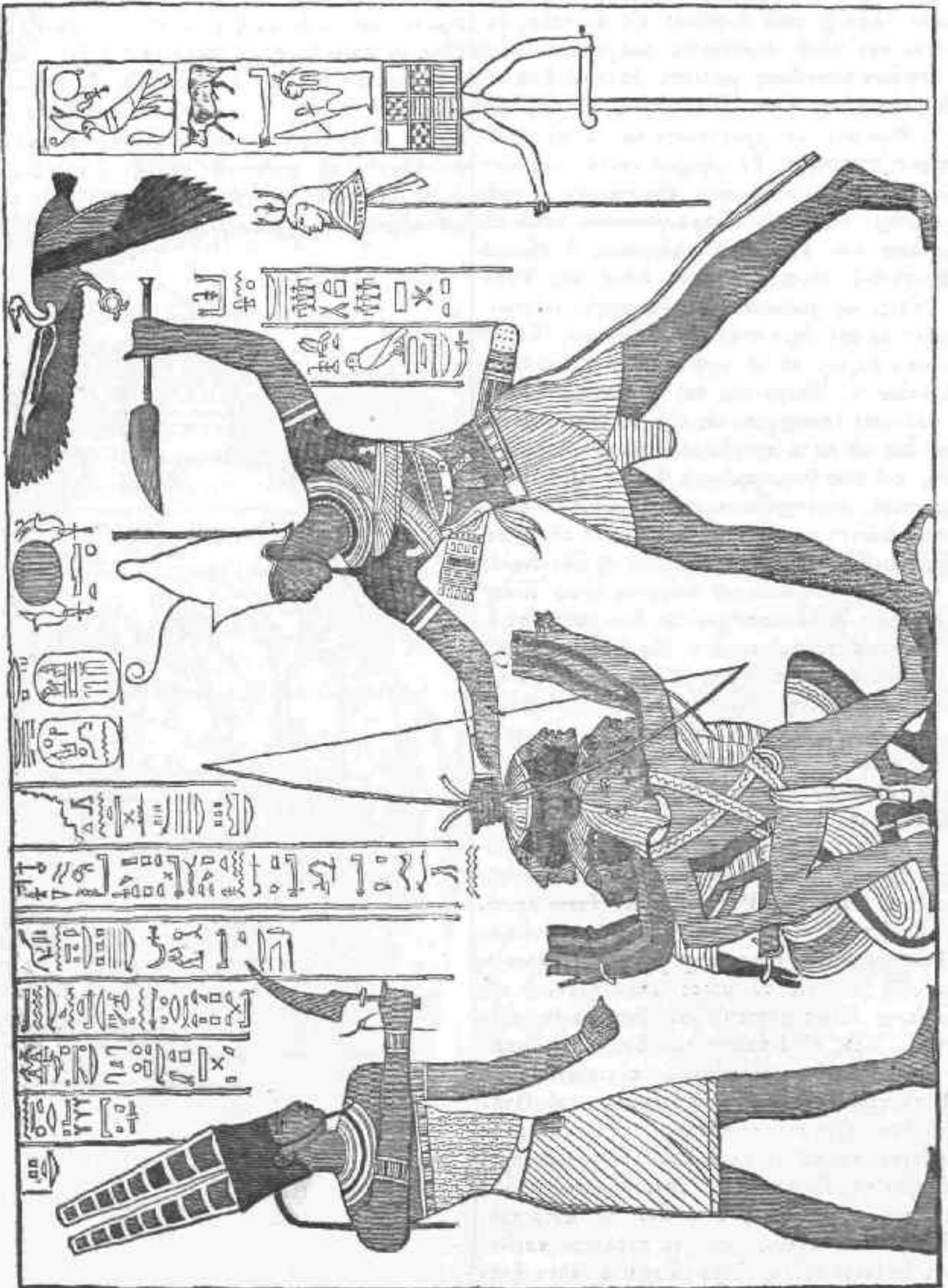
φωνητικά, ἦσαν γράμματα! Τοῦτο ἐφημερίσθη καὶ εἰς ἄλλα γράμματα καὶ μνημεῖα, καὶ εὗρεθῃ ἐπαληθεύσαν. Ἄλλη λοιπὸν κατηγορία τῶν Αἰγυπτιακῶν γραμμάτων ἦσαν τὰ φωνητικά, ὧν ἕκαστον παρίστα μίαν φωνήν, ἐκείνην δηλαδή δι' ἧς ἤρχετο τὸ ὄνομα τοῦ πράγματος οὗ εἰκὼν ἦν τὸ γράμμα. Οὕτως ὁ Ἀέτος, Ἀῶν παρ' Αἰγυπτίους, ἐδήλου τὸ γράμμα Α. Ὁ Λέων, Λάβω αἰγυπτιακτὶ, τὸ Λ, ἡ χεὶρ, Γότ παρ' Αἰγυπτίους, τὸ Τ, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐπειδὴ δὲ τὰ γράμματα ταῦτα ἦσαν συγγενῶς εἰκόνας, αἰτίνες ἐκόσμου τὰ μνημεῖα ἐρ' ὧν ἐχαράττοντο, διὰ τοῦτο, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μονοτονίας, δι' ἐκάστην φωνὴν ὑπῆρχε προσδιωρισμένον οὐ μόνον ἓν, ἀλλὰ καὶ πλείονα σημεῖα, ὧν τὸ ὄνομα ἤρχετο ἀπὸ τῆς φωνῆς ἐκείνης. Οἷον, οὐ μόνον ὁ Λέων, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄνθος τοῦ Λωτοῦ ἐνέφαινε τὸ Λ. Ἐν ὅλοις δὲ, ὁ ἀριθμὸς τῶν φωνητικῶν τούτων ἱερογλύφων δὲν ὑπερέβαινε τὰ διακόσια. Καὶ δὲν τὰ μεταχειρίζοντο, ὡς κατ' ὀλίγον ἀνεκαλύφθη, εἰς μόνην τὴν γλῶσσαν ξένων ὀνομάτων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἑκφράσιν τῶν γραμματικῶν σχέσεων τῶν λέξεων, ἁκόμη καὶ εἰς λέξεις ὧν ἡ εἰκονικὴ καὶ συμ-

βολική παράστασις δὲν εἶναι εὐκόλος καὶ εὐνόητος. Καὶ τοσαύτη ἐγένετο χρῆσις αὐτῶν, ὥστε ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν τὰ δύο τρίτα τῶν σημείων εἰσι φωνητικά, τὸ δὲ ἄλλο τρίτον εἰκονικά καὶ συμβολικά, σχεδὸν ἐξ ἑαυτοῦ διαιρούμενα. Οὕτως εἰς τὴν φράσιν· ὁ θεὸς ἐπλάσσε τοὺς ἀνθρώπους, ἡ λέξις θεὸς ἤθελε γραφῆ διὰ τοῦ συμβολικοῦ σημείου τοῦ ἐμφαίνοντος τὴν θεότητα. Ἡ λέξις ἐπλάσσε, διὰ τῶν φωνητικῶν σημείων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν ἀντίστοιχον τοῦ πλάττω αἰγυπτιακὴν λέξιν, μετὰ τῶν γραμματικῶν φωνητικῶν αὐξήσεων, αἵτινες δηλοῦσι τὸ τρίτον ἐνικὸν ἀρσενικὸν πρόσωπον τοῦ ἀορίστου· τοὺς ἀνθρώπους ἤθελε γρα-

φῆ ἢ φωνητικῶς καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἄρθρον, ἢ εἰκονικῶς μὲν ὁ ἄνθρωπος, μετ' αὐτὸν δὲ τρεῖς στιγμαί, αἵτινες εἰσι τὰ γραμματικὰ σημεῖα τοῦ πληθυντικοῦ.

Ἡ εἰς τὴν προλαβοῦσαν σελίδα δημοσιευομένη εἰκὼν, ὡς καὶ ὁ ὀλιγώτερον ἐμπειρος περὶ τὴν φυσιογνωμικὴν εὐκόλως θέλει γνωρίσει, παριστᾷ Ἰουδαῖον καὶ παρατηρήσεως ἄξιον εἶναι ὅτι τοῦ ἔθνους τούτου οἱ χαρακτῆρες ἀπὸ τρισχιλίων ἐτῶν πρὸ Χριστοῦ μέχρι τῆς σήμερον δὲν μετεβλήθησαν. Ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ φέρει ἀσπίδα ἢ πλαῖτιον μεθ' ἱερογλυφικῶν γραμμάτων. Καθ' ἃ δ' ἐξήχθησαν ἐκ τῶν

δεξιόστων κυρίων ὀνομάτων, ὡς προεβρίθη, ἡ κοπίς σημαίνει τὸ φωνῆεν **Ι** ἢ **Ε**· τὸ πετηρόν, **ΟΥ**· ἡ χεὶρ **Δ** ἢ **Τ**· ὁ τετράγωνος *Μαλαρόρος*, δασεῖαν αἱ παρὰλληλοι ἠνωμέναι γραμμαὶ, **Μ**· ὁ βραχίων, **Α**· ὁ *Λέων* **Α**· τὸ τμήμα κύκλου **Κ**. Μόνον δὲ τὸ τελευταῖον σημεῖον εἶναι ἰδιογραφικόν, καὶ δηλοῖ τόπον, ὥστε ἐξ ὧν τούτων τῶν ἱερογλύφων συντίθενται αἱ λέξεις **ΙΕΟΥΤ' ΜΑΛΚ** ἥτοι Ἰουδαίων βασιλεὺς, ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή ἦν κατ' ἔθος ἡξεύρομεν ὅτι ἐπέγραψαν καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος.

Εἰς δὲ τὴν ἀπέναντι εἰκόνα, ἣτις παριστᾷ τὸν Σέσωτριν ἀποκεφαλίζοντα διὰ μιᾶς πολυαρίθμους ἐχθροὺς *Μαύρους*, Ἀραβας, Ἰουδαίους, ἐνώπιον τοῦ Ὀσίριδος, τὰ δύο πλαίσια, τὰ ὑπεράνω καὶ ἐμπρὸς τῆς τιάρας τοῦ βασιλέως, περιέχουσι τὰ δύο ὀνόματα αὐτοῦ, τὸ βασιλικόν καὶ τὸ ἰδιωτικόν. Ὑπὸ τὸν ἀριστερόν ἀγκῶνά του φαίνονται δύο σημεῖα, θρύον καὶ μέλισσα. Περὶ τοῦ πρώτου, ὡς φαίνεται, λέγει ὁ Πλούταρχος (Π. Ἰσ. καὶ Ὀσιρ. κς'). Θρύον βασιλέα καὶ τὸ νότιον τοῦ κόσμου γράφουσι περὶ δὲ τῆς μέλισσης, ὁ μὲν Ὁραπόλλων: *λαδὸν* πρὸς βασιλέα πειθήνιον δηλοῦντες μέλισσαν ζωγραφῶσιν. Ἀλλ' ὀρθότερον, φαίνεται, ὁ Χαιρέμων (ἐν Τζέττῃ): *ἀντὶ βασιλέως μέλισσαν ἔγραφον*. Κατὰ ταῦτα φαίνεται ὅτι θρύον καὶ μέλισσα ἐδήλουν: βασιλεὺς τοῦ νότου καὶ τοῦ βορρᾶ (τῆς νοτίας καὶ βορείας Αἰγύπτου). Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ τὸ σημεῖον ἀνωθιν τοῦ ἐμπρὸς καὶ ὑπὲρ τὴν τιάραν πρώτου πλαισίου τμήμα κύκλου καὶ ὑπ' αὐτὸ δύο γραμμαὶ παρὰλληλοι, ἄρχων τῶν δύο κόσμων (ἥτοι τῶν δύο μερῶν τῆς Αἰγύπτου). Ὁπίσω δὲ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς τοῦ Σεσώτριδος ὑψοῦται ἡ βασιλικὴ αὐτοῦ σημαία, περιέχουσα ἓνα τῶν διακριτικῶν τίτλων του, ὑποτιθεμένη δὲ ὅτι φέρεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὁπαδοῦ αὐτοῦ, ὅστις εἰς τὴν δεξιάν κρατεῖ σκήπτρον κεκοσμημένον διὰ προτομῆς τοῦ βασιλέως. Αἱ σημαῖαι αὗται λαξεύονται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὀβελίσκων, ὡς ὑπάρχουσι καὶ ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀρχεται δὲ καὶ ἡ παρούσα ὡς καὶ πᾶσαι αἱ τοῦ ὀβελίσκου, διὰ τοῦ τιεροφόρου ἱερακος. Ἐπειτα δὲ ἔπονται καὶ ἐν ταύτῃ καὶ ἐν ἐκείναις (τοῦλάχιστον ἐπὶ τῶν τριῶν πλευρῶν, κατὰ τὸ ἐν τῷ Τηλεγράφῳ ἀτελέστατον διάγραμμα) ὁ βοὺς καὶ ὁ βραχίων, δι' ὧν διακρίνεται ἡ δεκάτη ὀγδόη δυναστεία. Ὡστε, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς φέρ' εἰπεῖν πλευρὰς τοῦ ὀβελίσκου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀφαιρέσιων τῶν παραστάσεων τοῦ πυραμιδίου καὶ τῆς ὑπ' αὐτὴν, αἵτινες εἰσὶν οὐχὶ ἱερογλύφα, ἀλλ' εἰκόνες, ἐμφαίνουσαι προσκύνησιν, ἀφαιρέθεισας ἔπειτα τῆς σημαίας, ἣτις περιέχει τὸν διακριτικὸν τίτλον τοῦ βασιλέως, ἀφαιρεθέντος προσέτι καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὴν πλαισίου, περιέχοντος τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μόλις μένουσι κατὰ τὸ ἐν τῷ Τηλεγράφῳ διάγραμμα, εἰκοσι σημεῖα δια τὸ λοιπὸν καίμενον.

Τέλος πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ ὑποτιθεμένη μετάφρασις ἐκείνη, εἶναι ἐφ' ἐκάστης πλευρᾶς δῆθεν ἀρτία. Ἐν τούτοις ὁ ὀβελίσκος τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν σώζεται πλήρης, ἀλλ' εἶναι κατὰ τὸ κάτω

μέρος αὐτοῦ, τίς οἶδε μετὰ πόσων ἱερογλύφων, ἡκροτηριασμένος.

Ταῦτα καὶ περὶ τοῦ ὀβελίσκου. Καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν πάσῃ τῇ διατριβῇ περιοριζόμεθα ἐκθέτοντες καὶ παραθέτοντες. Ἐκαστος ὅς ἐξαγάγῃ οἷα συμπράγματα τῷ ὑπαγορεύει ἡ ἰδία αὐτοῦ κρίσις. (*)

Η ΕΥΔΑΙΜΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.

Πλανώμενος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου μετὰ τοῦ νέου Λόρδου Γουλιέλμου Σ^{***}, ὅς τις εἶχε φιλοφρόνως ἀναλάβει νὰ με ξεναγήσῃ, παρέτρησα κατὰ μίαν γωνίαν τῆς πλατείας τοῦ Τραπεζᾶρ πλῆθος πολὺ συνηγμένον. Τοῦτο δὲν εἶχε τί τὸ παράδοξον, διότι αἱ τοῦ Λονδίνου ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι εἰσὶ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἀπέραντος πλήθους συναγωγῇ. Εἴλκυσεν ὁμως τὴν προσοχήν μου ἐπιγραφή τις ἣν διέκρινον ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τοῦ λαοῦ, καὶ ἣτις ἐφαίνετο οὕσα τῆς συρροῆς ἐκείνης ἡ ἀφορμή. Ἦτον δὲ ἡ ἐπιγραφή **Η ΕΥΔΑΙΜΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.**

— Ὅτι ἡ ἐντελής εὐδαιμονία εἶναι σπανία ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἡξευρον, εἶπα εἰς τὸν Λόρδον Σ^{***}. Ὅτι δὲν εὐρίσκεται ἴσως οὐδὲ εἰς τῶν ἀνθρώπων ἐντελὼς καὶ διαρκὴς εὐδαιμών, καὶ ἐτι ὀλιγώτερον ὀλόκληρος οἰκογένεια, τὸ πιστεύω. Ἀλλ' ὅτι, εὐρεθὲν ἅπαξ τὸ σπάνιον τοῦτο φαινόμενον, ἤθελεν ἐκτεθῆ εἰς τὰς ὁδοὺς ὡς ὁ Ὁραγκουτάνος καὶ ὡς ὁ Ἰμποπόταμος, τοῦτο δὲν τὸ περιέμενον οὔτε ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας τὴν . . . τὴν . . . φιλοσοφίαν.

— Τὴν ξενοτροπίαν, ἤθελες νὰ εἰπῇς, ἀπεκρίθη γελῶν ὁ Γουλιέλμος.

— Ἔστω, εἶπα ἐγώ. Ἡ λέξις διὰ τὴν περίστασιν δὲν εἶναι πολὺ ἀυστηρά. Ἀλλὰ δὲν πλησιάζομεν, νὰ χορῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐξ αὐτοφίας διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἀμφοβᾶλλον ἂν καὶ εἰς τὴν στιγμήν ταύτην, ὅταν προσχαίνοντα περιῶνται ὅλα τὰ περιτρίμματα τῶν ὁδῶν, εἶναι πολὺ εὐδαίμονες;

— Ὡ! νομίζω ὅτι ἡ δημοσιότης δὲν τοὺς ἐνοχλεῖ παντελῶς, ἀπήντησε γελῶν πάντοτε ὁ Γουλιέλμος. Ἀλλ' ὅς πλησιάζωμεν.

Καὶ ἀνεμίγημεν εἰς τὸν ὄχλον. Ἐλθόντες δὲ πλησίον, εἶδαμεν ἐπὶ τροχῶν ἐστηριγμένον εὐρύχωρον κλωβίον ὡς μικρὸν θάλαμον, καὶ ἐν αὐτῷ ζῶων διάφορα εἶδη, τῆς κιθωτοῦ ἐπιτομὴν ἢ ἀπόσπασμα. Μέλαινα καὶ καλλίθριξ γαλῆ ἐκάθητο εἰς τὸ μέσον, βεβυσμμένη εἰς τρυφηλὴν ὑπνηλότητα, καὶ οἱ ἡμίκλεισοι ὀφθαλμοὶ τῆς ἀπεδείκνυν ὅτι τὸ ἐπίθετον *εὐδαίμων* εἰς τοῦτο καὶ τὸ μέλος τῆς οἰκογενείας ἐντελὼς ἐφηρμόζετο.

Πλησίον δὲ τῆς γαλῆς ἐσχίρτα ζωηρόν κυνάριον, ἐνίοτε τρίβον τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν ῥάχιν τῆς, ἐνίοτε δάκνον μεᾶκρους τοὺς ὀδόντας τὰ αὐτὰ ἢ τὴν οὐράν τῆς, ἐν ᾧ

(*) Ὁ ἰδιοκτήτης τῶν χειρογράφων καὶ ἐρμηνευτὴς τῶν ἱερογλύφων μᾶς ἀπελεῖ ἐν τῷ Ἀριθ. 381 τοῦ Τηλεγράφου. Ἀν μὲν ὀβελίσκος τὸν περιφρονήσωμεν, ἢ κακουργήσῃ ευκαφαντῶν, ὅλ' τὸν ἐνδύεται.